

03.06.2013

Ryj/1

§ 664

Lausunnon antaminen Uudenmaan ELY-keskukselle Nord Stream -laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

HEL 2013-005072 T 11 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Uudenmaan ELY-keskukselle seuraavan lausunnon Nord Stream -laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta:

Kaupunginhallitus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiohjelma täyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2006) vaatimukset ohjelman sisällölle. Arviointiohjelma on pääosin hyvin laadittu ja keskeiset vaikutuskohteet on tunnistettu tulevaa arviointia varten. YVA-ohjelma on luonteeltaan kuitenkin vielä yleispiirteinen, ja sitä tulisi täydentää.

Kaupunginhallitus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulee lisäksi ottaa huomioon seuraavat seikat:

Merenhoitosuunnitelma

EU:n meristrategiadirektiivi (2008/56/EY) velvoittaa soveltamaan ekosysteemiin perustuvaa lähestymistapaa ihmisen toiminnan hallitsemiseksi merialueilla. Suomessa (mantereella) Meristrategiadirektiiviä on toteutettu vesienhoidon ja merenhoidon järjestämistä koskevan lain ja merenhoidon järjestämistä koskevan asetuksen mukaan. Strategian nimi on Merenhoitosuunnitelma ja sen yleiset ja toiminnalliset tavoitteet ovat seuraavat:

- Rehevöityminen ei haittaa Itämeren ympäristöä.
- Haitalliset aineet eivät haittaa meren ekosysteemin toimintaa ja kalan ja riistan käyttöä ihmisravintona.
- Itämeren kaikkien luontaisten lajien suojelun taso on suotuisa ja niiden pitkäaikainen säilyminen on turvattu.
- Merenkulku on turvallista ja sillä on mahdollisimman vähän haitallisia ympäristövaikutuksia.
- Merellisten luonnonvarojen käyttö on kestävä.
- Merellisellä aluesuunnittelulla ehkäistään merialueiden käytön ristiriitoja.

Kaupunginhallitus katsoo, että Nord Streamin hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulee selvittää ja tulevassa arviointiselostuksessa kertoa, miten Merenhoitosuunnitelman strategiset tavoitteet voidaan ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa,

toteutuksessa ja käytössä. Lisäksi tulee selvittää hankkeen rakentamisaikaiset ja pysyvät meluvaikutukset vedenalaiseen luontoon.

Natura 2000 -alueet

Vaihtoehto 1:ssä kaasuputken linjaus kulkee erittäin lähellä Suomen Natura-alueisiin kuuluvaa Sandkallania. Kaupunginhallitus katsoo, että arviointimenettelyssä tulee selvittää mahdolliset vaikutukset suojelualueeseen sekä tutkia, onko linjaus mahdollista sijoittaa kauemmas kuin kuuden metrin päähän Natura-alueesta.

Laivaliikenne

YVA-ohjelmassa esitetään, että vaikutukset laivaliikenteeseen ja mahdolliset laivaliikenteeseen kohdistuvat riskit arvioidaan järjestelmällisesti putkilinjojen rakentamisen ja käytön osalta.

Kaupunginhallitus katsoo, että laivaliikenteeseen kohdistuviin rakentamisen aikaisiin vaikutuksiin Suomen talousvyöhykkeellä tulee kiinnittää erityistä huomiota. Erityisesti Helsingin ja Tallinnan välinen putkilinjaa risteävä liikenne on vilkaista ja lisäksi putkilinjan suuntaisesti kulkee tiheään öljy-, risteily-, autolautta- ja muuta alusliikennettä.

Arviointiohjelman mukaan käytön aikana putkilinjan peittämä alue voi rajoittaa alusten hätäankkurointia. Nykyiset laivaliikenteen ohjeet edellyttävät, että Suomen talousvyöhykkeellä on oltava hätäankkurointialueita. Kaupunginhallitus katsoo, että putken käyttövaiheessa hätäankkurointia koskevat rajoitukset tulee merkitä selvästi merikarttoihin.

Koska putkilinjoilla voi olla myös uusien laivaväylien suunnitteluun vaikutuksia, reittiä kehitetään yhteistyössä Liikenneviraston kanssa. Kaupunginhallitus pitää tätä hyvänä.

Kaupunginhallitus katsoo, että arviointiohjelmassa on muutoin riittävästi huomioitu laivaliikenteelle aiheutuvat ympäristövaikutukset.

Olemassa oleva ja suunniteltu infrastruktuuri

Arviointiohjelman mukaan laajennushankkeeseen liittyvät rakennustyöt voivat vaikuttaa olemassa olevaan infrastruktuuriin. Nykyiseen infrastruktuuriin kohdistuvien vaikutusten arviointi liittyy pääasiassa vuorovaikutukseen suunniteltujen putkilinjojen ja niiden rakentamiseen käytettävien alusten sekä olemassa olevien putkilinjojen ja kaapeleiden välillä.

Kaupunginhallitus toteaa, että olemassa olevien Nord Stream -putkilinjojen rakentamisesta ja käytöstä ei ole aiheutunut haittaa Viron

ja Suomen väliselle Estlink 1 -sähkökaapeliyhteydelle, jossa Helsingin Energia -liikelaitos on osaomistajana.

Nykyisen infrastruktuurin linjaukset ja rakenne arvioidaan tarkkojen tutkimusten avulla. Havaintojen mukaisen rakenteen perusteella risteysrakennelmat suunnitellaan tarvittaessa ja niistä on suunniteltu sovittavan kaapeleiden ja putkilinjojen omistajien kanssa.

Kaupunginhallitus kiinnittää huomiota Viron ja Suomen välisen sähkökaapeliyhteyden huomioimiseen ja siihen, ettei mahdollisten myöhempien poikittaisten sähkökaapelien tai maakaasuputkien rakentamista vaaranneta.

Tieteellinen perintö

Arviointiohjelman mukaan hanke voi vaikuttaa tieteelliseen perintöön, jos rakennustyöt tai putkilinjan olemassaolo muuttavat kemiallisia tai hydrografisia olosuhteita Suomen hankealueella sijaitsevien pitkäaikaistarkkailuasemien alueilla. Kaupunginhallitus katsoo, että arviointimenettelyssä tulee selvittää haittojen todennäköisyys ja suunnitella niiden minimointi- ja lievennystoimet.

Ympäristötutkimukset ja kartoitukset

Jo toteutetun hankkeen seurantatulokset

Arviointiohjelmassa todetaan, että Nord Stream -laajennushankkeessa käytetään hyväksi Nord Streamin talousvyöhykkeellä vuosina 2009-2012 suorittaman ympäristötarkkailun tuloksia ja johtopäätöksiä. Ohjelmasta puuttuvat kuitenkin tiedot aiemman hankkeen rakennus- ja käyttöaikaisen seurannan keskeisimmistä tuloksista.

Ilmatieteen laitoksen laskelmien mukaan kaasuputket ovat meren pohjassa merkittävä lämmönlähde ja lämmityksellä voi olla vaikutusta veden liikkeeseen ja sedimentin leviämisalueen laajenemiseen. Kaupunginhallitus katsoo, että arviointiohjelmassa tulisi kertoa, miten lämmitysvaikutusta on seurattu ja mitä vaikutuksia on havaittu.

Edellisen vaiheen lisäselvitysten toteuttaminen ja huomioon ottaminen

Edellinen kaasuputken YVA-menettely päättyi yhteysviranomaisen lausuntoon, jossa otettiin huomioon arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet. Yhteysviranomaisena menettelyssä vuosina 2006-2009 toimineen Uudenmaan ympäristökeskuksen arviointiselostuksesta 2.7.2009 antamassa lausunnossa esitetään huomattava määrä lisätutkimustarpeita. Näitä olivat mm.
- Ympäristön kenttätutkimusten tulokset esimerkiksi haitta-ainepitoisuuksista vanhemmista sedimenteistä sekä ravinnetutkimusten tulokset olisi tullut esittää kattavammin ja selkeämmin.

- Tehtyihin mallinnuksiin liittyviä epävarmuustekijöitä olisi tullut käsitellä tarkemmin.
- Haitta-aineiden mm. dioksiinien ja dioksiinin kaltaisten aineiden vapautumisesta ja leviämisestä tarvitaan tarkempi selvitys.
- Jatkotyössä tarvitaan täydennetty selvitys ravinteiden kulkeutumisesta pintavesikerrokseen.
- Erityisesti Ilmatieteen lausunnossa korostetusta putken lämmitysvaikutuksesta ja sen seurauksista aineiden leviämiseen tulee laatia jatkotyötä varten tarkempi selvitys.
- Vaikutuksia planktoniin ei ole selvitetty kaikilta osin riittävästi.
- Jatkotyössä on esitettävä täydentävä arvio haitta-aineiden leviämisestä koko vesipatsaaseen ja niiden vaikutuksista kalojen ravintoon ja kaloihin.
- Hankkeen aiheuttamia rajoituksia luonnonvarojen käytölle ei ole arvioitu riittävästi.

Kaupunginhallitus katsoo, että Nord Streamin kaasuputkihankkeen laajennuksen arviointiohjelmassa tulisi selvittää, miten aiemman hankkeen arviointiselostuksesta annetussa lausunnossa edellytetyt lisäselvitykset on toteutettu ja miten silloin todetut selvitystarpeet aiotaan ottaa huomioon uuden hankkeen suunnittelussa ja ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Myös uusi hanke tarvitsee kattavan seurantaohjelman. Arviointiselostuksessa tulee esittää vaikutusten kohdentuminen mahdollisimman tarkkaan.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö
- 2 Nord Stream -laajennushanke. YVA-ohjelma
- 3 YVA-ohjelman tiivistelmä
- 4 Nord Stream – laajennushanke. Hanketiedot (PID)

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne antaa Uudenmaan ELY-keskukselle seuraavan lausunnon Nord Stream -laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta:

Kaupunginhallitus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiohjelma täyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2006) vaatimukset ohjelman sisällölle. Arviointiohjelma on pääosin hyvin laadittu ja keskeiset vaikutuskohteet on tunnistettu tulevaa arviointia varten. YVA-ohjelma on luonteeltaan kuitenkin vielä yleispiirteinen, ja sitä tulisi täydentää.

Kaupunginhallitus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulee lisäksi ottaa huomioon seuraavat seikat:

Merenhoitosuunnitelma

EU:n meristrategiadirektiivi (2008/56/EY) velvoittaa soveltamaan ekosysteemiin perustuvaa lähestymistapaa ihmisen toiminnan hallitsemiseksi merialueilla. Suomessa (mantereella) Meristrategiadirektiiviä on toteutettu vesienhoidon ja merenhoidon järjestämistä koskevan lain ja merenhoidon järjestämistä koskevan asetuksen mukaan. Strategian nimi on Merenhoitosuunnitelma ja sen yleiset ja toiminnalliset tavoitteet ovat seuraavat:

- Rehevöityminen ei haittaa Itämeren ympäristöä.
- Haitalliset aineet eivät haittaa meren ekosysteemin toimintaa ja kalan ja riistan käyttöä ihmisravintona.
- Itämeren kaikkien luontaisten lajien suojelun taso on suotuisa ja niiden pitkäaikainen säilyminen on turvattu.
- Merenkulku on turvallista ja sillä on mahdollisimman vähän haitallisia ympäristövaikutuksia.
- Merellisten luonnonvarojen käyttö on kestävä.
- Merellisellä aluesuunnittelulla ehkäistään merialueiden käytön ristiriitoja.

Kaupunginhallitus katsoo, että Nord Streamin hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulee selvittää ja tulevassa arviointiselostuksessa kertoa, miten Merenhoitosuunnitelman strategiset tavoitteet voidaan ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä. Lisäksi tulee selvittää hankkeen rakentamisaikaiset ja pysyvät meluvaikutukset vedenalaiseen luontoon.

Natura 2000 -alueet

Vaihtoehto 1:ssä kaasuputken linjaus kulkee erittäin lähellä Suomen Natura-alueisiin kuuluvaa Sandkallania. Kaupunginhallitus katsoo, että arviointimenettelyssä tulee selvittää mahdolliset vaikutukset suojelualueeseen sekä tutkia, onko linjaus mahdollista sijoittaa kauemmas kuin kuuden metrin päähän Natura-alueesta.

03.06.2013

Ryj/1

Laivaliikenne

YVA-ohjelmassa esitetään, että vaikutukset laivaliikenteeseen ja mahdolliset laivaliikenteeseen kohdistuvat riskit arvioidaan järjestelmällisesti putkilinjojen rakentamisen ja käytön osalta.

Kaupunginhallitus katsoo, että laivaliikenteeseen kohdistuviin rakentamisen aikaisiin vaikutuksiin Suomen talousvyöhykkeellä tulee kiinnittää erityistä huomiota. Erityisesti Helsingin ja Tallinnan välinen putkilinjaa risteävä liikenne on vilkaista ja lisäksi putkilinjan suuntaisesti kulkee tiheään öljy-, risteily-, autolautta- ja muuta alusliikennettä.

Arviointiohjelman mukaan käytön aikana putkilinjan peittämä alue voi rajoittaa alusten hätäankkurointia. Nykyiset laivaliikenteen ohjeet edellyttävät, että Suomen talousvyöhykkeellä on oltava hätäankkurointialueita. Kaupunginhallitus katsoo, että putken käyttövaiheessa hätäankkurointia koskevat rajoitukset tulee merkitä selvästi merikarttoihin.

Koska putkilinjoilla voi olla myös uusien laivaväylien suunnitteluun vaikutuksia, reittiä kehitetään yhteistyössä Liikenneviraston kanssa. Kaupunginhallitus pitää tätä hyvänä.

Kaupunginhallitus katsoo, että arviointiohjelmassa on muutoin riittävästi huomioitu laivaliikenteelle aiheutuvat ympäristövaikutukset.

Olemassa oleva ja suunniteltu infrastruktuuri

Arviointiohjelman mukaan laajennushankkeeseen liittyvät rakennustyöt voivat vaikuttaa olemassa olevaan infrastruktuuriin. Nykyiseen infrastruktuuriin kohdistuvien vaikutusten arviointi liittyy pääasiassa vuorovaikutukseen suunniteltujen putkilinjojen ja niiden rakentamiseen käytettävien alusten sekä olemassa olevien putkilinjojen ja kaapeleiden välillä.

Kaupunginhallitus toteaa, että olemassa olevien Nord Stream -putkilinjojen rakentamisesta ja käytöstä ei ole aiheutunut haittaa Viron ja Suomen väliselle Estlink 1 -sähkökaapeliyhteydelle, jossa Helsingin Energia -liikelaitos on osaomistajana.

Nykyisen infrastruktuurin linjaukset ja rakenne arvioidaan tarkkojen tutkimusten avulla. Havaintojen mukaisen rakenteen perusteella risteysrakennelmat suunnitellaan tarvittaessa ja niistä on suunniteltu sovittavan kaapeleiden ja putkilinjojen omistajien kanssa.

Kaupunginhallitus kiinnittää huomiota Viron ja Suomen välisen sähkökaapeliyhteyden huomioimiseen ja siihen, ettei mahdollisten myöhempien poikittaisten sähkökaapelien tai maakaasuputkien rakentamista vaaranneta.

03.06.2013

Ryj/1

Tieteellinen perintö

Arviointiohjelman mukaan hanke voi vaikuttaa tieteelliseen perintöön, jos rakennustyöt tai putkilinjan olemassaolo muuttavat kemiallisia tai hydrografisia olosuhteita Suomen hankealueella sijaitsevien pitkäaikaistarkkailuasemien alueilla. Kaupunginhallitus katsoo, että arviointimenettelyssä tulee selvittää haittojen todennäköisyys ja suunnitella niiden minimointi- ja lievennystoimet.

Ympäristötutkimukset ja kartoitukset

Jo toteutetun hankkeen seurantatulokset

Arviointiohjelmassa todetaan, että Nord Stream -laajennushankkeessa käytetään hyväksi Nord Streamin talousvyöhykkeellä vuosina 2009-2012 suorittaman ympäristötarkkailun tuloksia ja johtopäätöksiä. Ohjelmasta puuttuvat kuitenkin tiedot aiemman hankkeen rakennus- ja käyttöaikaisen seurannan keskeisimmistä tuloksista.

Ilmatieteen laitoksen laskelmien mukaan kaasuputket ovat meren pohjassa merkittävä lämmönlähde ja lämmityksellä voi olla vaikutusta veden liikkeeseen ja sedimentin leviämisalueen laajenemiseen. Kaupunginhallitus katsoo, että arviointiohjelmassa tulisi kertoa, miten lämmitysvaikutusta on seurattu ja mitä vaikutuksia on havaittu.

Edellisen vaiheen lisäselvitysten toteuttaminen ja huomioon ottaminen

Edellinen kaasuputken YVA-menettely päättyi yhteysviranomaisen lausuntoon, jossa otettiin huomioon arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet. Yhteysviranomaisena menettelyssä vuosina 2006-2009 toimineen Uudenmaan ympäristökeskuksen arviointiselostuksesta 2.7.2009 antamassa lausunnossa esitetään huomattava määrä lisätutkimustarpeita. Näitä olivat mm.

- Ympäristön kenttätutkimusten tulokset esimerkiksi haitta-ainepitoisuuksista vanhemmista sedimenteistä sekä ravinnetutkimusten tulokset olisi tullut esittää kattavammin ja selkeämmin.
- Tehtyihin mallinnuksiin liittyviä epävarmuustekijöitä olisi tullut käsitellä tarkemmin.
- Haitta-aineiden mm. dioksiinien ja dioksiinin kaltaisten aineiden vapautumisesta ja leviämisestä tarvitaan tarkempi selvitys.
- Jatkotyössä tarvitaan täydennetty selvitys ravinteiden kulkeutumisesta pintavesikerrokseen.
- Erityisesti Ilmatieteen lausunnossa korostetusta putken lämmitysvaikutuksesta ja sen seurauksista aineiden leviämiseen tulee laatia jatkotyötä varten tarkempi selvitys.
- Vaikutuksia planktoniin ei ole selvitetty kaikilta osin riittävästi.
- Jatkotyössä on esitettävä täydentävä arvio haitta-aineiden leviämisestä koko vesipatsaaseen ja niiden vaikutuksista kalojen

03.06.2013

Ryj/1

ravintoon ja kaloihin.

- Hankkeen aiheuttamia rajoituksia luonnonvarojen käytölle ei ole arvioitu riittävästi.

Kaupunginhallitus katsoo, että Nord Streamin kaasuputkihankkeen laajennuksen arviointiohjelmassa tulisi selvittää, miten aiemman hankkeen arviointiselostuksesta annetussa lausunnossa edellytetyt lisäselvitykset on toteutettu ja miten silloin todetut selvitystarpeet aiotaan ottaa huomioon uuden hankkeen suunnittelussa ja ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Myös uusi hanke tarvitsee kattavan seurantaohjelman. Arviointiselostuksessa tulee esittää vaikutusten kohdentuminen mahdollisimman tarkkaan.

Esittelijä

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa Nord Stream - laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 6.6.2013 mennessä.

Hankkeen kuvaus

Nord Streamin laajennus on hanke, jossa rakennetaan enintään kaksi maakaasun siirtoputkea Venäjältä Saksaan Itämeren poikki. Reitit kulkevat Venäjällä sijaitsevasta rantautumispaikasta Suomen, Ruotsin ja Tanskan vesien kautta rantautumispaikalle Saksaan. Suomen talousvyöhykkeellä reitti noudattaa nykyisten Nord Stream -putkilinjojen 1 ja 2 reittiä. Reittien kokonaispituus on noin 1 250 km. Merialueen ja maanpäälliset liitännäistoiminnot sisältyvät hankkeen YVA-menettelyyn. YVA-menettelyn ja hankkeen luvituksen aikataulut on alustavasti suunniteltu niin, että rakentaminen voisi tapahtua vuosina 2016-2018.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

YVA-menettely perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin ja asetukseen. YVA-menettely on kaksivaiheinen; ensin on YVA-ohjelmavaihe ja sitten YVA-selostusvaihe (arviointivaihe). YVA-ohjelma on suunnitelma siitä, kuinka hankkeen aiheuttamat vaikutukset on tarkoitus arvioida. Toisessa vaiheessa selvitetään vaihtoehtojen vaikutukset ja esitetään tulokset YVA-selostuksessa.

03.06.2013

Ryj/1

Suomen kansallisessa ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVA) selvittävät vaihtoehdot

Suomen YVA käsittää seuraavat vaihtoehdot:

- toteuttamatta jättäminen nollavaihtoehtona (VE 0);
- Nord Stream -laajennuksen reitin osuus Suomen talousvyöhykkeellä vaihtoehtona 1 (VE 1);
- alavaihtoehto Porkkalan eteläpuolella ja VE 1:n pohjoispuolella (VE 1a).

VE 1 vastaa tutkimuskäytävää lukuun ottamatta Porkkalan aluetta, jossa VE 1a sijaitsee. Vaihtoehdon 1 pituus Suomen talousvyöhykkeellä on noin 370 km ja leveys 1,6-4,7 km. Vaihtoehdon 1a pituus on noin 21 km ja leveys 2 km. Etäisyys vaihtoehdoista Suomen rantaviivaan on yli 16 km.

Mikäli muita alavaihtoehtoja VE 1a:n ja teknisten vaihtoehtojen lisäksi tutkitaan YVA-menettelyn aikana, ne arvioidaan YVA-menettelyssä.

Hankealueen nykytila

Suurin osa vaihtoehdoista 1 ja 1a sijaitsee Suomenlahden keskiosan syvillä merialueilla. Vaihtoehdot eivät Suomen talousvyöhykkeellä kulje minkään Natura 2000 -alueen läpi, mutta yhdessä kohdassa VE 1 kuitenkin kulkee läheltä suojeltua Sandkallanin Natura 2000 -aluetta. Lyhin etäisyys tutkimusalueen ja Sandkallanin Natura 2000 -alueen välillä on 6 m. Enin osa Suomen talousvyöhykkeellä olevista vaihtoehdoista sijaitsee alueilla, joilla lähinnä pohjaa oleva vesikerros ainakin ajoittain on hapeton, minkä vuoksi näiden alueiden biodiversiteetti on vähäinen.

Laivaliikenne Suomenlahdella on vilkasta. Siksi erityistä huomiota tullaan kiinnittämään putkilinjan rakentamisen aikaiseen turvallisuuteen sekä käytön aikaiseen putkilinjojen vaikutukseen hätäankkurointiin.

Tärkein alue ammattikalastukselle on Suomenlahden suulla ja varsinaisen Itämeren pohjoisosassa.

Maanpäälliset liitännäistoiminnot tulevat sijoittumaan Kotkan alueelle. Lähimmät asuinalueet ovat noin 1 km etäisyydellä Mussalon satamasta. Keskivuorokausiliikenne valtatieltä 7 satamaan vaihtelee välillä 7000-21 400 ajoneuvoa, josta raskaan liikenteen osuus on 10-17 %.

Ympäristövaikutusten arviointi

Nord Streamin Suomen talousvyöhykkeellä vuosina 2009-2012 suorittaman ympäristötarkkailun tuloksia ja johtopäätöksiä on käytetty YVA-ohjelmassa mahdollisten vaikutuskohteiden alustavan arvioinnin

03.06.2013

Ryj/1

perustana. Putkilinjojen rakentamisen ympäristövaikutukset olivat merkitykseltään vähäiset.

YVA-menettelyn aikataulu

YVA-menettely ajoittuu vuosille 2013–2015.

YVA-ohjelma on julkisesti nähtävillä 8.4.2013-6.6.2013. YVA-ohjelman kuulemisaikana järjestetään yleisötilaisuus mm. Helsingissä. Yhteysviranomaiselle voi lähettää YVA-ohjelmaa koskevia lausuntoja ja mielipiteitä ohjelman nähtävilläoloaikana. Yhteysviranomainen antaa lausunnon YVA-ohjelmasta viimeistään kuukauden kuluttua nähtävilläolon päättymisestä. Kansainvälinen kuuleminen on tarkoitus järjestää samanaikaisesti kansallisen kuulemisajan kuluessa.

YVA-selostus on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2014 loppuun mennessä, minkä jälkeen se on nähtävillä noin kahden kuukauden ajan. Tänä aikana järjestetään yleisötilaisuuksia samaan tapaan kuin YVA-ohjelmavaiheessa. Yhteysviranomaisen lausunto saadaan kaksi kuukautta nähtävilläolon päättymisen jälkeen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Erja Saarinen, apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36102
erja.saarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö
- 2 Nord Stream -laajennushanke. YVA-ohjelma
- 3 YVA-ohjelman tiivistelmä
- 4 Nord Stream – laajennushanke. Hanketiedot (PID)

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus

Tiedoksi; Muutoksenhaku: Muutoksenhakukielto, valmistelu

Helsingin Energian johtokunta
Helsingin Satama liikelaitoksen jk
Ympäristölautakunta

Päätöshistoria

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

03.06.2013

Ryj/1

Helsingin Energian johtokunta 14.05.2013 § 33

HEL 2013-005072 T 11 01 05

Päätös

Johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nord Stream laajennushankkeen (<http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/uudenmaanely/Ymparistonsuojelu/YVA/Vireilla/energiansiirto/Sivut/NordStreramlaajennushanke.aspx>) YVA – ohjelma liittyy Venäjän ja Saksan välisten uusien maakaasuputkilinjojen rakentamiseen. Olemassa olevien Nord Stream putkilinjojen rakentamisesta ja käytöstä ei ole aiheutunut haittaa Viron ja Suomen väliselle Estlink 1 -sähkökaapeliyhteydelle, jossa Helsingin Energia on osaomistajana.

Helsingin Energia kiinnittää huomiota Viron ja Suomen välisen sähkökaapeliyhteyden huomioimiseen ja siihen, ettei mahdollisten myöhempien poikittaisten sähkökaapelien tai maakaasuputkien rakentamista vaaranneta. Nord Stream laajennushankkeeseen ei ole muuta huomautettavaa.

Esittelijä

Toimitusjohtaja
Pekka Manninen

Lisätiedot

Martti Hyvönen, Ympäristöjohtaja, puhelin: +358 9 617 2075
[martti.hyvonen\(a\)helen.fi](mailto:martti.hyvonen(a)helen.fi)

Helsingin Satama -liikelaitoksen jk 14.05.2013 § 37

HEL 2013-005072 T 11 01 05

Päätös

Johtokunta päätti antaa otsikkoasiasta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

”Helsingin Satama -liikelaitoksen johtokunta toteaa lausuntonaan, että ympäristövaikutusten arviointiohjelma (YVA-ohjelma) on pääosin hyvin laadittu ja keskeiset vaikutuskohteet on tunnistettu tulevaa arviointia varten. YVA-ohjelmassa on esitetty, että vaikutukset laivaliikenteeseen ja mahdolliset laivaliikenteeseen kohdistuvat riskit arvioidaan järjestelmällisesti putkilinjojen rakentamisen ja käytön osalta.

Helsingin Sataman johtokunta huomauttaa, että erityistä huomiota tulee kiinnittää laivaliikenteeseen kohdistuviin rakentamisen aikaisiin

vaikutuksiin Suomen talousvyöhykkeellä. Erityisesti Helsingin ja Tallinnan välinen putkilinjaa risteävä liikenne on vilkaista ja lisäksi putkilinjan suuntaisesti kulkee tiheään öljy-, risteily-, autolautta- ja muuta alusliikennettä. Putken käyttövaiheessa hätäankkurointia koskevat rajoitukset tulee merkitä selvästi merikarttoihin.

Helsingin Satama pitää hyvänä reitin suunnittelua yhteistyössä Liikenneviraston kanssa.

Arviointiohjelmassa on muutoin riittävästi huomioitu laivaliikenteelle aiheutuvat ympäristövaikutukset. Hankkeella ei ole vaikutuksia Helsingin Sataman satamatoimintoihin.”

Esittelijä

talousjohtaja
Tauno Sieranoja

Lisätiedot

Aino Rantanen, Laatu- ja ympäristöpäällikkö, puhelin: +358931033521
aino.rantanen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 07.05.2013 § 146

HEL 2013-005072 T 11 01 05

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon.

Merkittävän hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on luonteeltaan vielä varsin yleispiirteinen, ja sitä tulisi täydentää.

Suomenlahden meriliikenne on kasvanut huomattavasti ennakoitua enemmän. Uuden kaasuputkihankkeen rakentaminen ja käyttö lisäävät merialueen riskejä. Niiden arviointiin ja minimointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Merenhoitosuunnitelman tavoitteet

EU:n meristrategiadirektiivi velvoittaa soveltamaan ekosysteemiin perustuvaa lähestymistapaa ihmisen toiminnan hallitsemiseksi merialueilla. Suomessa Meristrategiadirektiiviä toteutetaan Merenhoitosuunnitelmalla, jonka tavoitteet ovat seuraavat:

- Rehevöityminen ei haittaa Itämeren ympäristöä.
- Haitalliset aineet eivät haittaa meren ekosysteemin toimintaa ja kalan ja riistan käyttöä ihmisravintona.
- Itämeren kaikkien luontaisten lajien suojelun taso on suotuisa ja niiden pitkäaikainen säilyminen on turvattu.

- Merenkulku on turvallista ja sillä on mahdollisimman vähän haitallisia ympäristövaikutuksia.
- Merellisten luonnonvarojen käyttö on kestävä.
- Merellisellä aluesuunnittelulla ehkäistään merialueiden käytön ristiriitoja.

Ympäristölautakunta korostaa, että Nord Streamin hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tulee selvittää ja tulevassa arviointiselostuksessa kertoa, miten Merenhoitosuunnitelman strategiset tavoitteet voidaan ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä. Lisäksi tulee selvittää hankkeen rakentamisaikaiset ja pysyvät meluvaikutukset vedenalaiseen luontoon.

Jo toteutetun hankkeen seurantatulokset

Arviointiohjelmassa todetaan, että Nord Streamin talousvyöhykkeellä vuosina 2009-2012 suorittaman ympäristötarkkailun tuloksia ja johtopäätöksiä on käytetty tässä YVA-ohjelmassa mahdollisten vaikutuskohteiden arvioinnin perustana. Ohjelmasta puuttuvat kuitenkin tiedot aiemman hankkeen rakennus- ja käyttöaikaisen seurannan keskeisimmistä tuloksista.

Ilmatieteen laitoksen laskelmien mukaan kaasuputket ovat meren pohjassa merkittävä lämmönlähde ja lämmityksellä voi olla vaikutusta veden liikkeeseen ja sedimentin leviämisalueen laajenemiseen. Ympäristölautakunnan mielestä arviointiohjelmassa tulisi kertoa, miten lämmitysvaikutusta on seurattu ja mitä vaikutuksia on havaittu.

Edellisen vaiheen lisäselvitysten toteuttaminen ja huomioon ottaminen

Edellinen kaasuputken YVA-menettely päättyi yhteysviranomaisen lausuntoon, jossa otettiin huomioon arviointiselostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet. Yhteysviranomaisena menettelyssä vuosina 2006-2009 toimineen Uudenmaan ympäristökeskuksen arviointiselostuksesta 2.7.2009 antamassa lausunnossa esitetään huomattava määrä lisätutkimustarpeita. Näitä olivat mm.

- Ympäristön kenttätutkimusten tulokset esimerkiksi haitta-ainepitoisuuksista vanhemmista sedimenteistä sekä ravinnetutkimusten tulokset olisi tullut esittää kattavammin ja selkeämmin.
- Tehtyihin mallinnuksiin liittyviä epävarmuustekijöitä olisi tullut käsitellä tarkemmin.
- Haitta-aineiden mm. dioksiinien ja dioksiinin kaltaisten aineiden vapautumisesta ja leviämisestä tarvitaan tarkempi selvitys.
- Jatkotyössä tarvitaan täydennetty selvitys ravinteiden kulkeutumisesta pintavesikerrokseen.

03.06.2013

Ryj/1

- Erityisesti Ilmatieteen lausunnossa korostetusta putken lämmitysvaikutuksesta ja sen seurauksista aineiden leviämiseen tulee laatia jatkotyötä varten tarkempi selvitys.
- Vaikutuksia planktoniin ei ole selvitetty kaikilta osin riittävästi.
- Jatkotyössä on esitettävä täydentävä arvio haitta-aineiden leviämisestä koko vesipatsaaseen ja niiden vaikutuksista kalojen ravintoon ja kaloihin.
- Hankkeen aiheuttamia rajoituksia luonnonvarojen käytölle ei ole arvioitu riittävästi.

Ympäristölautakunta toteaa, että Nord Streamin kaasuputkihankkeen laajennuksen arviointiohjelmassa tulisi selvittää, miten aiemman hankkeen arviointiselostuksesta annetussa lausunnossa edellytetyt lisäselvitykset on toteutettu ja miten silloin todetut selvitystarpeet aiotaan ottaa huomioon uuden hankkeen suunnittelussa ja ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Myös uusi hanke tarvitsee kattavan seurantaohjelman. Arviointiselostuksessa tulee esittää vaikutusten kohdentuminen mahdollisimman tarkkaan.

Vaikutukset tieteelliseen perintöön

Arviointiohjelman mukaan hanke voi vaikuttaa tieteelliseen perintöön, jos rakennustyöt tai putkilinjan olemassaolo muuttavat kemiallisia tai hydrografisia olosuhteita Suomen hankealueella sijaitsevien pitkäaikaistarkkailuasemien alueilla. Arviointimenettelyssä tulee selvittää haittojen todennäköisyys ja suunnitella niiden minimointi- ja lievennystoimet.

Vaikutukset Natura-alueisiin

Vaihtoehto 1:ssä kaasuputken linjaus kulkee erittäin lähellä Suomen Natura-alueisiin kuuluvaa Sandkallania. Arviointimenettelyssä tulee selvittää mahdolliset vaikutukset suojelualueeseen sekä tutkia, onko linjaus mahdollista sijoittaa kauemmas kuin kuuden metrin päähän Natura-alueesta.

Esittelijä

ympäristöpäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Pirkko Pulkkinen, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31518
pirkko.pulkkinen(a)hel.fi